

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра «Міжнародні економічні відносини»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Експортно-імпортні операції

Освітня програма: Міжнародний бізнес

Спеціальність: 292 Міжнародні економічні відносини

Галузь знань: 29 Міжнародні відносини

Затверджено на засіданні кафедри
Міжнародні економічні відносини
Протокол №__ від _____ 2020 р.

м.Запоріжжя 2020

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНІ ОПЕРАЦІЇ вибіркова
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Викладач	ст. викладач, Черномаз Катерина Геннадіївна
Контактна інформація викладача	(061)769-82-53 katyach1992@gmail.com
Час і місце проведення навчальної дисципліни	Згідно з розкладом (предметна аудиторія кафедри)
Обсяг дисципліни	120 год., 4 кредити, лекції – 28 год, семінарські заняття – 14 год., самостійна робота – 78 год. Вид контролю: іспит
Консультації	2 години 1 раз на тиждень згідно з графіком консультацій
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
<p>Пререквізити: Для освоєння студентами необхідних теоретичних знань та отримання практичних навичок щодо здійснення експортно-імпортних операцій попередньо їм необхідно опрацювати такі дисципліни як «Міжнародні економічні відносини», «Макроекономіка», «Основи зовнішньоекономічної діяльності».</p> <p>Постреквізити: Отримані знання в подальшому стануть теоретичною базою для здобувачів при опануванні таких дисциплін як «Міжнародний бізнес», «Міжнародний менеджмент і маркетинг», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: зовнішньоекономічні операції і контракти», «Міжнародні фінанси», «Міжнародна електронна торгівля», «Міжнародний офшорний бізнес», «Кон'юнктура економіки зарубіжних країн».</p>	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<p>Програма вивчення вибіркової компоненти «Експортно-імпортні операції» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», освітня програма «Міжнародний бізнес»</p> <p>Курс «Експортно-імпортні операції» є вибірковою дисципліною для студентів вищих навчальних закладів. Він дає можливість зрозуміти сутність, особливості здійснення експортно-імпортних операцій, об'єктивні закони і принципи їх розвитку, отримати знання щодо умов, форм, методів та основного інструментарію міжнародної економічної взаємодії в сфері експортно-імпортних операцій.</p> <p>Курс «Експортно-імпортні операції» розрахований на студентів 2-4 курсів економіко-гуманітарних спеціальностей.</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.</p> <p>ЗК 4. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 9. Уміння бути критичним та самокритичним.</p> <p>ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)</p> <p>ЗК 11. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>Спеціальні (фахові компетентності):</p> <p>СК 1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового</p>	

господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

СК 2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародної торгівлі з урахуванням її основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин в цілому та міжнародного бізнесу зокрема

СК 3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин

СК 4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

СК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного бізнес-середовища та вміти адаптуватися до них.

СК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

СК 7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

СК 8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин та міжнародного бізнесу різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

СК 9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

СК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

СК 12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин в цілому та міжнародного бізнесу зокрема.

СК 14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

СК 15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

СК 16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

Результати навчання:

РН 3. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

РН 4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

РН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН 8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

РН 9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

PH 10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку, суб'єктів міжнародного бізнесу та стратегії їх поведінки.

PH 11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

PH 12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

PH 13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

PH 15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

PH 18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

PH 19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин та міжнародної торгівлі.

PH 22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин та міжнародного бізнес-середовища для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

PH 24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

PH 25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

формування у студентів розуміння закономірностей, логіки та механізмів здійснення експортно-імпортних операцій, отримання знань і практичних навичок щодо сучасних форм організації, регулювання та методів міжнародного обміну товарами і послугами, а також укладання міжнародних комерційних контрактів, мотивації й поведінки суб'єктів міжнародних економічних відносин на міжнародних ринках товарів, послуг та капіталів, особливостей розвитку цих ринків в умовах сучасної економічної глобалізації.

5. Завдання вивчення дисципліни

- дослідити сутність концепцій, етапів і показників розвитку експортно-імпортних операцій в умовах глобалізаційних процесів;
- виділити сучасні форми організації міжнародного обміну товарами, послугами, патентами та ліцензіями;
- виявити особливості і тенденції застосування методів міжнародної торгівлі;
- оцінити процес виконання укладених торговельних контрактів;
- проаналізувати нормативно-правове регламентування міжнародних комерційних контрактів та врегулювання міжнародних комерційних спорів.

6. Зміст навчальної дисципліни

Основними формами навчальної роботи при вивченні дисципліни є лекційні та семінарські заняття. Лекції проводяться з базових питань здійснення експортно-імпортних операцій, містять узагальнений теоретичний матеріал, які є базою для самостійної роботи студентів. В процесі читання лекцій увага концентрується на найбільш складних питаннях досліджуваної теми, додаються рекомендації для самостійної роботи над відповідними

темами. Навчальна компонента «Експортно-імпорتنі операції» викладається за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Тематика дисципліни розрахована на 3 змістовних модулів, які містять 12 тем.

Змістовий модуль 1. Основи експортно-імпорتنих операцій

Тема 1. Концептуальні аспекти експортно-імпорتنих операцій

Економічний зміст експортно-імпорتنих операцій: визначення, принципи, суб'єкти та види. Рівнева характеристика організаційного управління експортно-імпорتنих операцій. Підприємство як головний суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності. Основні напрями розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Основні напрями розвитку експортно-імпорتنих операцій.

Тема 2. Система регулювання експортно-імпорتنих операцій

Особливості та етапи розвитку експортно-імпорتنих операцій, що здійснюються українськими компаніями. Компонентні складові державного регулювання експортно-імпорتنих операцій. Недержавні організації, що сприяють зовнішньоекономічній діяльності підприємств. Митно-тарифне регулювання експортно-імпорتنих операцій. Нетарифне регулювання експортно-імпорتنих операцій. Валютне регулювання експортно-імпорتنих операцій.

Тема 3. Кон'юнктура світових товарних ринків

Поняття кон'юнктури. Основні кон'юнктурутворюючі фактори. Огляд і прогноз загальногосподарської кон'юнктури. Методи аналізу та прогнозування кон'юнктури світових товарних ринків.

Тема 4. Світові ринки сировинних, продовольчих і промислових товарів.

Міжнародна торгівля послугами

Промислові товари, продовольство. Сільськогосподарська сировина. Руди і метали, паливо. Роль послуг у світовій торгівлі. Послуги у зовнішньоекономічній діяльності України. Міжнародна торгівля технологіями й об'єктами авторського права і суміжних з ним прав. Міжнародна комерційна і некомерційна передача технологій.

Змістовий модуль 2. Організаційно-правові умови здійснення експортно-імпорتنих операцій

Тема 5. Рамкові умови здійснення експортно-імпорتنих операцій

Класифікація товарів та послуг в міжнародній економіці, Загальні умови ведення міжнародної торговельної діяльності, система регулювання міжнародної торгівлі, Регуляторні інструменти держави у створенні рамок умов міжнародної торговельної діяльності, національний, наднаціональний та глобальний рівні регулювання міжнародної торгівлі, міжнародні організації з регулювання міжнародної торгівлі та сприяння її розвитку, Правова база міжнародної торгівлі, Міжнародне публічне право і міжнародне приватне право, їх значення для міжнародної торгівлі, Договори у рамках Світової організації торгівлі, Угода про митну оцінку, Угода про довідвантажувальну інспекцію, Угода про технічні бар'єри в торгівлі, Угода про застосування санітарних і фітосанітарних заходів, Угода про процедури імпортного ліцензування, Угода про субсидії та врівноважені заходи, Субсидування експорту, Угода про охоронні заходи, Угода про антидемпінгову практику, Угода про державні замовлення, Державна торгівля

Тема 6. Економіко-правові аспекти експортно-імпорتنих операцій

Нормативно-правове регулювання експортно-імпорتنих операцій. Основні моделі експортно-імпорتنих операцій. Структура і зміст договорів експортно-імпорتنих операцій

Тема 7. Функціональне забезпечення експортно-імпорتنих операцій підприємств

Митне оформлення експортно-імпорتنих операцій. Транспортне забезпечення зовнішньоекономічних угод. Страхування у зовнішньоекономічній діяльності. Сутність та особливості розрахунків у сфері експортно-імпорتنих операцій

Тема 8. Міжнародні комерційні контракти

Поняття «міжнародний комерційний контракт» та його місце у проведенні міжнародних комерційних операцій, Укладання міжнародного комерційного контракту, Структура і зміст міжнародного комерційного контракту, Класифікація міжнародного комерційного контракту, Виконання міжнародного комерційного контракту, Врегулювання міжнародних комерційних спорів. Особливості нормативно-правового регламентування міжнародних комерційних контрактів

Змістовий модуль 3. Аналіз розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств
Тема 9. Методичні підходи до оцінки експортно-імпортних операцій здійснюваних підприємствами.

Загальні основи аналізу експортно-імпортних операцій. Аналіз експортної та імпортної діяльності підприємств. Основи функціонально-вартісного аналізу при здійсненні експортно-імпортних операцій. Оцінка ефективності експортно-імпортних операцій. Міжнародна конкурентоспроможність як стимулюючий фактор розвитку експортно-імпортних операцій.

Тема 10. Електронна торгівля та нові тенденції в технологіях продаж

Особливості функціонування центрів електронної торгівлі та сучасні бізнес-моделі. Системи «електронна митниця» в розвитку міжнародної електронної торгівлі. Перспективи розвитку електронної торгівлі в Україні: імплементація в електронну торгівлю України європейських механізмів та інструментів

Тема 11. Економічна дипломатія в здійсненні експортно-імпортних операцій. Значення економічної дипломатії для розвитку експортно-імпортних операцій

Цивілізаційна роль економічної дипломатії у становленні та розвитку міжнародних торговельних відносин. Основні підходи до визначення сутності поняття «економічна дипломатія». Функції та напрямки діяльності держави у сфері економічної дипломатії

Тема 12. Емпіричне обґрунтування впливу економічної дипломатії на міжнародну торговельну діяльність

Мета-аналіз в емпіричних дослідженнях. Оцінка ефективності дій української економічної дипломатії. Ефективність української економічної дипломатії на місцевому і регіональному рівнях.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	К-сть год.
1.	Концептуальні аспекти експортно-імпортних операцій	лекція, семінар, с.р.	10
2.	Система регулювання експортно-імпортних операцій	лекція, с.р.	10
3.	Кон'юнктура світових товарних ринків	лекція, семінар, с.р.	10
4.	Світові ринки сировинних, продовольчих і промислових товарів. Міжнародна торгівля послугами	лекція, семінар, с.р.	10
5.	Рамкові умови здійснення експортно-імпортних операцій	лекція, с.р.	10
6.	Економіко-правові аспекти експортно-імпортних операцій	лекція, семінар, с.р.	10
7.	Функціональне забезпечення експортно-імпортних операцій підприємств	лекція, с.р.	10
8.	Міжнародні комерційні контракти	лекція, семінар, с.р.	10

9.	Методичні підходи до оцінки експортно-імпортних операцій здійснюваних підприємствами.	лекція, семінар, с.р.	10
10.	Електронна торгівля та нові тенденції в технологіях продаж	лекція, семінар, с.р.	10
11.	Економічна дипломатія в здійсненні експортно-імпортних операцій. Значення економічної дипломатії для розвитку експортно-імпортних операцій	лекція, семінар, с.р.	10
12.	Емпіричне обґрунтування впливу економічної дипломатії на міжнародну торговельну діяльність	лекція, с.р.	10

8. Самостійна робота

Для самостійного опрацювання курсу відведено для денного та заочного відділення відповідно 78 год та 110 год.

Основне завдання самостійної роботи полягає у більш поглибленому засвоєнні вивчених тем та формуванні у здобувачів вищої освіти самостійності та опануванні загальних компетентностей: ЗК 4. Здатність планувати та управляти часом, ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, ЗК 9. Уміння бути критичним та самокритичним.

Проблемні питання здобувачі мають змогу обговорити з викладачем під час обов'язкових консультацій. Також доступні відеозустрічі в системі Zoom, аудіоспілкування або повідомлення у сервісах Viber, classroom (за графіком консультацій викладача)

9. Система та критерії оцінювання курсу

Підсумкова кількість балів виставляється як сума балів за усіма поточними формами контролю та підсумковим контролем, передбаченими робочою програмою навчальної дисципліни. Методи контролю: поточний контроль (контроль відвідування занять студентом, усне опитування, індивідуальне опитування, доповіді); рубіжний контроль (тестування за темами модуля 1, модуля 2); підсумковий контроль (екзамен – форма підсумкового контролю, яка полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни та на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на семінарських заняттях, а також завдань до екзамену). Сумарний результат містить 100 балів.

Поточне тестування															Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						Змістовий модуль 3				20	100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15			T16
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			5

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Контроль знань здобувачів вищої освіти *заочного відділення* здійснюється шляхом виконання та подальшого захисту контрольної роботи у вигляді відповідей на питання, що стосуються змісту роботи. Перелік питань до контрольної роботи можна знайти в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua> та у методичних вказівках до виконання контрольної роботи з дисципліни «Експортно-імпорتنі операції»

10. Політика курсу

Політика курсу базується на Положенні про систему забезпечення НУ «Запорізька політехніка» якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості). Режим доступу:

http://www.zntu.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_zabezpechennia_yakosti.pdf

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання Moodle), до яких має бути виконано певне завдання. Перескладання модулів (рубіжний контроль) відбувається тільки при наявності поважної причини пропуску із обов'язковим дозволом деканату.

Політика щодо академічної доброчесності: Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, досягнення результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про

авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел при виконанні проектних завдань. Списування під час рубіжного контролю та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, не дозволяються пропуски занять та запізнення з неповажних причин. Здобувачі освіти повинні приймати активну участь під час проведення занять, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи, що є допуском до підсумкового контролю. Обов'язкове вимкнення мобільних девайсів під час відвідування занять в аудиторії.

В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, індивідуальний графік, знаходження на карантині і т. інш.) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності. При цьому щотижня здобувач вищої освіти має звітувати через електронну пошту або через систему дистанційного навчання Moodle про стан виконання завдань та раз на тиждень – за графіком консультацій - виходити на онлайн-консультацію.

Політика дотримання прав та обов'язків здобувачів вищої освіти. Права і обов'язки здобувачів вищої освіти відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protseesu.pdf).

Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і здобувачем вищої освіти в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом».